

Girişimcilik ve Yenilik Programı (EIP) Eylemleri ve Araçları

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda olan Rekabet ve Yenilikçilik Çerçeve Programı'nın (CIP) birinci alt bileşeni olan Girişimcilik ve Yenilik Programı (EIP) Avrupa Birliği genelinde yenilikçiliğe ve KOBİ'lere destek vermeyi amaçlanmakta olup, programın başlıca öncelik alanları şunlardır:

Başlangıç aşamasındaki ve büyümeyi hedefleyen KOBİ'lerin finansmana erişimini kolaylaştırmak ve inovasyon faaliyetlerine yatırım yapmayı teşvik etmek (toplam bütçe 1,1 milyar Avro)

- Başta sınır ötesi olmak üzere KOBİ'lerin işbirlikleri olduğu sektörleri için uygun ortam yaratmak
- İşletmelerde her tür yenilikçiliği desteklemek
- Eko yenilikçiliği desteklemek
- Girişimcilik ve yenilikçilik kültürünün oluşturulmasını desteklemek
- Girişimcilik ve yenilikçiliğe ilişkin ekonomik ve idari reformların gerçekleştirilmesini teşvik etmek

2007-2013 dönemi boyunca 2,17 milyar Avro bütçe ile uygulanacak olan EIP programı küresel gelişmeler dikkate alınarak ülkemiz ekonomisinde KOBİ'lerin yüksek katma değer yaratmasını temin edebilecek araçları bünyesinde barındırmaktadır. Söz konusu araçlar Mali araçlar, KOBİ destek ağları, İnovasyon projeleri, KOBİ'lere yönelik politika tedbirleri ve projeler adları altında dört grupta toplanmaktadır.

1. Mali Araçlar

2007-2013 dönemi için ayrılan 1,1 milyar Avro tutarındaki toplam bütçesi ile EIP çerçevesindeki mali araçlar, erken dönem çekirdek, kuruluş, büyüme ve iş transferi gibi yaşam döngülerinin farklı aşamalarında bulunan şirketleri hedeflemekte olup, KOBİ'lerin teknoloji geliştirme, inovasyon, teknoloji transferi ve sınırötesi ticari faaliyetlerinin genişletilmesi konularındaki yatırımlarını desteklemektedir. Bu araçlar ve eylemler farklı üye ülkelerdeki finans kuruluşlarıyla işbirliği içerisinde çalışan Avrupa Yatırım Fonu'nun yönetimindedir.

Bu bağlamda, EIP'in KOBİ'lere yönelik 3 adet mali aracı bulunmaktadır. Mali araçlardan birincisi, **Yüksek Büyüme Potansiyelli ve Yenilikçi KOBİ'lere Finansman Desteği (GIF)**'dir. Erken dönem çekirdek, kuruluş aşamalarında veya KOBİ'lerin büyüme ve genişleme dönemlerinde risk sermayesi kuruluşları aracılığı ile KOBİ'lere destek sağlamaktadır. Girişim Sermayesi Desteğinde, Avrupa Yatırım Fonu (AYF) kendi kriterlerine göre sözleşme imzalandığı Risk Sermayesi Fonu'na yatırım yapmakta, bu fonlar ise daha sonra KOBİ'lere girişim sermayesi yatırımı yapmaktadır.

EIP'in ikinci mali aracı ise **KOBİ Teminat Desteği (SME Guarantee Facility-SMEG)**'dir. Söz konusu teminat desteği aracı finansal kuruluşlara dört şekilde kullanılmaktadır. Bunlar;

Kredi ve Finansal Kiralama (Debt Financing via Loans or Leasing): Sermaye yetersizliği bulunan KOBİ'lerin özellikle inovasyon ve teknoloji transferi gibi alanlardaki yatırımlarındaki yüksek riskin finansmanında karşılıklı zorlukların azaltılmasını hedeflenmektedir.

Mikro-Kredi Finansman Desteği (Micro Credit Financing): Genellikle başlangıç aşamasındaki mikro ölçekli işletmelerin finansmana ulaşımının kolaylaştırılması hedeflenmektedir. (azami 9 işçiye kadar çalışan olan mikro işletmelerin azami 25.000 Avroya kadar kullanacakları krediler için)

KOBİ'lere yönelik Özsermaye veya Benzeri Yatırımlar için Teminat Desteği (Guarantees for Equity or Quasi-equity Investments in SMEs): Çekirdek sermaye ve kuruluş sermayesinin yanı sıra ara finansman olarak yeni KOBİ'lerin finansman kullanımına destek olmaktadır. (azami 249 işçiye kadar çalışan olan işletmeleri desteklemek üzere)

KOBİ'lerin Borç Finansmanı Portföylerinin Menkul Kıymetleştirilmesi (Securitization of SME Debt Finance Portfolios): KOBİ borç finansmanı portföylerinin menkul değere çevrilmesinde destek sağlanmaktadır.

En yaygın olarak kullanılan 2 şekli **Kredi ve Finansal Kiralama yoluyla KOBİ'lere Borç Finansmanı Desteği ve Mikro-Kredi Finansman Desteği**'dir. Bahsekonu bu enstrümanların kullanılabilmesi kapsamında, AYP'nin kendi kriterlerine göre sözleşme imzaladığı Kredi Garanti Kuruluşu ve/veya anlaşmalı bankalar KOBİ'lere kefalet sağlamaktadır ve KOBİ'lerin AYP'ye değil bu yerel kuruluşlara başvurmaları gerekmektedir.

EIP'in üçüncü mali aracı olan **Kapasite Oluşturma Planı**, yenilikçi KOBİ'lere yatırım yapan fonların ve finansal kuruluşların yatırım ve teknoloji uzmanlığı kapasitesinin geliştirilmesine katkıda bulunmaktadır. Bu kapsamda, **Çekirdek Sermayel Faaliyetleri- (Seed Capital Action)** bileşeni altında yenilikçi ve büyüme potansiyeli olan KOBİ'lerin risk sermayesinden daha fazla yararlanabilmelerini sağlamak üzere kuruluş sermayesi sağlayan fonlara finansman sağlanmaktadır. **Ortaklık Faaliyetleri -(Partnership Action)** kapsamında ise kredilerin onaylanması sürecinin iyileştirilmesine yönelik, aracı mali kuruluşların KOBİ'lere teknik destek sağlamak üzere masrafları karşılanmaktadır.

2. Avrupa İşletmeler Ağı (Enterprise Europe Network- EEN)

Kendiinden önce gelen ve uzun yıllardır uygulanmış olan iki ağı (Avrupa Bilgi Merkezleri ve Yenilik Aktarım Merkezleri) tecrübeleri üzerine inşa edilen Avrupa İşletmeler

Ağı, Avrupa ve ötesindeki KOBİ'lerin inovasyon ve iş gereksinimlerinin tek elden karşılanması amacıyla oluşturulmuş bir iş destek ağıdır. Bu ağ, KOBİ'leri daha rekabetçi hale getirmeye yönelik olarak tasarlanmış nitelikli iş ve inovasyon destek hizmetlerini ücretsiz olarak KOBİ'lere ulaştırmaktadır. Bu hizmetlerden bazıları şunlardır;

- (FP7) Araştırma alanı da dâhil olmak üzere, AB fon olanakları hakkında bilgilendirme, rehberlik ve özel uyarlanmış destek hizmetleri
- Teknoloji tetkikleri ve teknoloji transferi
- İş ortaklarının bulunması

Bu ağ iş desteği alanında kapasiteleri kanıtlanmış olan ve KOBİ'ler ile güçlü bağları ve bu konuda uzmanlıkları bulunmaları sebebiyle bu ağa seçilmiş, yüksek düzeyde uzmanlık sahibi kuruluşlardan oluşmaktadır. Ağa ortak başlıca kuruluşlar arasında Ticaret Odaları, İnovasyon Ajansları, Bölgesel Kalkınma Ajansları ve Üniversitelerin Teknoloji Merkezleri yer almaktadır.

Ağ, EIP Programı ile finanse edilmekte olup, Topluluk bütçesinden 2007-2013 dönemi için toplam 320 milyon Avro katkı sağlanmaktadır.

İş alanında işbirliğini, KOBİ'lerin uluslararası alanlara açılımlarını, Topluluk finansman olanakları konusunda bilinçlendirmeyi, teknik işbirliğini, teknoloji transferini ve yenilikçi teknolojileri teşvik eden KOBİ'lerin yenilikçilik ve iş ihtiyaçları için aradıkları her konuda yardım ve desteği bulabilecekleri; bir "tek durak ofisidir".

Bu uygulamanın KOBİ'lere sağladığı faydalar aşağıdaki şekilde özetlenebilir;

- AB mevzuatı ve AB düzeyindeki standartlar ve önemli politikalar hakkında bilgi edinmek;
- Finansman olanakları ve AB programları hakkında rehberlik almak;
- (FP7 başta olmak üzere) yürütülen AB Araştırma programlarına erişim olanığına sahip olmak;
- Tek Pazar dâhilinde ve Üçüncü Ülkeler ile iş alanındaki işbirliği olanakları hakkında bilgi edinmek;
- Gelişmiş teknoloji transfer hizmetleri, uluslararası teknoloji işbirliği ve aracılık hizmetleri kanalıyla, inovasyon alanında kapsamlı destek edinmek;
- Ağ ayrıca, Avrupa'daki KOBİ'lerin karar alma sürecinin daha en başından itibaren seslerini duyurabilmelerini sağlamaktadır. Bunun için özel olarak tasarlanmış geri bildirim (feedback) aracı sayesinde KOBİ'ler, mevcut ve olması öngörülen AB mevzuat ve programlarına kendi tecrübelerini aktarabilmektedirler.

Avrupa İşletmeler Ağı, 27 AB üye ülkeleri ile Avrupa Ekonomik Alanına dâhil olan ülkeler (İzlanda ve Norveç gibi), Aday Ülkeler (Hırvatistan, Makedonya, Türkiye olmak üzere), İsviçre ve (kısmen) Çin, Rusya ve ABD gibi diğer üçüncü ülkeler de dâhil 45 ülkede faaliyet göstermektedir.

3. İnovasyon profelleri

AB'nin inovasyon stratejisi piyasa başarırlıklarının üstesinden gelmeyi ve yenilikçi işletmelerin Avrupa genelinde genişleme ve gelişmelerine engel olan unsurları ortadan kaldırmayı amaçlamaktadır. Bu hedefe ulaşabilmek için AB, Üye Ülkeler ile ortaklıklar kurmak suretiyle, inovasyonun çerçeve şartlarını iyileştirmeye yönelik politika tedbirlerini benimsemektedir.

EIP kapsamında finanse edilen inovasyon destek eylemleri ise; bilhassa tüketicilerin ve vatandaşların geniş katılımıyla ortaklık kurulması ve kamu ve özel sektördeki paydaşlar arasında işbirliğinin teşvik edilmesi yoluyla, AB'nin daha inovasyon dostu bir topluluk haline getirilmesiyle ilgili olarak "Bilgiyi uygulamaya geçirmek: AB için geniş tabanlı inovasyon stratejisi" başlığı altında ifade bulan Topluluk tavsiyelerini yansıtmaktadır.

Girişimci inovasyonun desteklenmesi kapsamında Komisyon tarafından inovasyon çalışmalarına verilen destek esas itibariyle, piyasa ihtiyaçlarına cevap verme (market replication), ticari inovasyon faaliyetleri (mali araçlarla desteklenen), doğrudan iş destek hizmetleri (Avrupa İşletmeler Ağı) ve potansiyel inovatörlerin ve inovasyona destek veren iş inkübatörleri, mali aracı kuruluşları, küme yöneticileri ve kalkınma ajansları gibi kesimlerin kapasite geliştirme çalışmalarının desteklenmesine yönelik olarak sağlanan finansal destekleri içermektedir.

Bu alandaki önemli araçlardan birisi olan Europe INNOVA yenilikçi işletmelerin yenilikleri hızla ve daha iyi şekilde geliştirebilmelerini teminen, Avrupa genelinde yürütülen inovasyon faaliyetlerini destekler nitelikteki yeni araç ve enstrümanların geliştirildiği ve sinandığı bir laboratuvar olmayı hedeflemektedir.

Hem sektörel hem de yanal odaklı kamu ve özel sektör ortaklıklarından oluşan Avrupa İnovasyon Platformları ise, bu alandaki faaliyetlerle ilgili olarak seçilen mekanizmalardır. İnovasyon Platformları (IP) günümüze kadar yüksek önceliğe sahip şu üç alanda oluşturulmuştur: uluslararası küme işbirliği, eko inovasyon ve bilgi yoğun hizmetler (KIS).

Eko İnovasyon

Eko inovasyon, çevre üzerindeki etkilerimizi azaltan teknoloji, ürün ve hizmetleri geliştirmek suretiyle, tüketim ve üretim modellerinin değiştirilmesine yardımcı olmaktadır. Bu kavram, değerli kaynakların daha iyi şekilde kullanılmasını sağlayan ve ekonominin çevre üzerindeki olumsuz etkilerini azaltan, sürdürülebilir çözümler oluşturmak için iş ve yenilikçiliği birleştirmektedir. Daha çevreci teknoloji, ürün ve hizmetleri geliştirerek bunları pazara sunmak için yararlanılan bir inovasyon sürecidir. Eko inovasyon, uygulamadaki örnekleri arasında, atık geri dönüşümü, gıda ambalajlama, geri dönüşüm malzemelerinden yapı materyallerinin üretimi, eko-ürünler ve yeni yönetim methodları sayılabilir.

4. KOBİ'lere Yönelik Politika Tedbirleri ve Profeller

Komisyon, özellikle somut verilere dayalı politika oluşturma çalışmalarını kolaylaştırmaya yönelik analitik faaliyetler yürütmek, AB ve ulusal veya bölgesel inovasyon politika ve programları arasındaki sinerjileri pekiştirmek marifetiyle ve karşılıklı öğrenme ve iyi uygulamaların transferi yoluyla, ulusal ve bölgesel inovasyon politikalarının gelişimini ve bunların etkilerinin artırılmasını desteklemektedir.

Bu bakımdan anahtar nitelikteki araçlardan birisi de, en iyiden öğrenerek, Avrupa'da yeni ve daha iyi inovasyon politikalarına katkı yapmak suretiyle Avrupa'da inovasyon politika analizi, öğrenimi ve gelişimi bakımından odak noktası olmayı amaçlayan PRO INNO Europe® inisiyatifidir.

Somut verilere dayalı politika oluşturma çalışmalarını destekleyen analitik araçlar şunları içermektedir;

Avrupa İnovasyon Skorboardu (European Innovation Scoreboard- EIS) yıl bazında yayımlanır ve üye ülkeleri, inovasyon liderleri, inovasyonları takip edenler, ılımlı inovatörler ya da rakiplerine yetişmeye gayret gösteren ülkeler halinde performans düzeylerine göre gruplandırmak suretiyle, Avrupa'nın inovasyon performansı ve ilerleme düzeyi hakkında karşılaştırmalı bir değerlendirme sağlar.

Innobarometer, AB genelinde faaliyet gösteren firmalar arasında rastgele yöntemle seçilen 3.500 şirket üzerinde yılda bir kez düzenlenen, inovasyon kavramını özel yönleriyle tetkik etmek suretiyle, kümelerin yenilikçi faaliyetlerin kolaylaştırılmasındaki rolü veya inovasyon transferi gibi konularda Avrupa İnovasyon Skorboardunu tamamlayan bir ankettir.

INNO-Policy TrendChart, politika değerlendirme çalışmalarına katkıda bulunmak ve iyi uygulamaları tanımlamak ve böylelikle inovasyon politikası alanında karar verirken dayanak alınan esasları geliştirmek fikrinden hareketle, inovasyon alanında Avrupa genelinde ulusal ve bölgesel düzeydeki eğilimleri tarif ve tetkik eder. Bir politika izleme ağı, Avrupa, Akdeniz bölgesi, Kuzey Amerika ve Asya'daki 39 ülkede uygulanmakta olan inovasyon politika tedbirlerindeki gelişmeleri takip etmektedir. Toplanan bilgiler inovasyon politikaları bilgi birikimi ve politika tedbirlerine dair bir envanterin oluşturulması ve güncel tutulması için kullanılırken, ayrıca yıllık ülke raporlarında ve yıllık Avrupa Yenilikçilik İlerleme Raporu'nda da bu bilgilere yer verilmektedir.

INNO-Appraisal, inovasyon programları hakkında hazırlanan değerlendirme raporları ve etki değerlendirme çalışmalarının toplanması, incelenmesi ve ilgili taraflara dağıtılması yoluyla, Avrupa'da değerlendirme kültürünün oluşturulması, sağlamlaştırılması ve pekiştirilmesine katkıda bulunur.

INNO-GRIPS, inovasyon politikalarının oluşturulması, iş inovasyonu konularında dünya genelindeki mevcut çalışmaları ve akademik tartışmaları derler ve derinlemesine tetkik eder.

Ayrıca, Europe INNOVA inisiyatifi kapsamında yer alan **Sektörel İnovasyon Gözlemci ve Avrupa Küme Gözlemci İnisiyatifleri** de inovasyon politikalarının oluşturulması konusunda analitik kanıtlar sağlamaktadır.

Komisyon ayrıca kamu sektöründeki farklı seviyelerdeki inovasyon politika yapımcıları ile aktörleri arasındaki yakın işbirliğini de desteklemektedir;

INNO-Views, kamu otoriteleri, analiz uzmanları, endüstri ve akademisyenler arasında inovasyon politikasını ilgilendiren konularda diyalog ortamı oluşturmak suretiyle, yeni ve daha iyi inovasyon politika araçlarını belirlemeye çalışır.

INNO-Nets, yeni inovasyon politikaları geliştirmekte ve kümeler, eko inovasyon ve hizmetler de dâhil özel öncelik alanlarında bu kavramların verimliliğinin artırılması ve Avrupa genelinde uygulanmasını hızlandırmaya yardımcı olarak, bunları sınamaktadır.

INNO-Learning Platform / Partnering Forum, Avrupa genelindeki kamu sektöründeki inovasyon destekleyicilerinin, yenilikçi KOBİ'lere sundukları inovasyon destek hizmetlerinde verimlilik artışı sağlayabilmek için, tecrübe aktarımı ve karşılıklı öğrenme amacıyla bir araya geldikleri açık bir platformdur.

Forum ayrıca "daha iyi uygulamanın" önüne engel teşkil eden mevcut sorunları ortadan kaldırmanın ve Avrupa'daki yenilikçi KOBİ'lerin ihtiyaçlarının daha iyi karşılanabilmesi için inovasyon desteğinin daha özelle ve isteye göre uyarlanmış şekilde sağlanmasını mümkün kılacak mali ve bütçe kurallarını benimsemenin yollarını da araştırmaktadır.

INNO-Actions, kamu sektöründeki inovasyon ajansları ile özel sektör kuruluşları arasında kurulan, inovasyon kavramını daha geniş bir bağlamda ele alan "ortak bir girişimdir."

Avrupa İnovasyon Haftaları etkinlikleri, Avrupa'nın farklı bölgelerinde paralel şekilde düzenlenmekte ve inovasyon kavramını vatandaşlara tanıtmakta, bölgesel mükemmeliyetin örneklerini sergilemekte ve yerel şirketlerin inovasyon potansiyellerine vurgu yapmaktadır. Bu etkinlikler, güçlü bir bölgesel inovasyon kimliğinin oluşmasına, farklı inovasyon aktörleri arasındaki diyalogun canlandırılmasına katkıda bulunmanın yanı sıra, katılımcı bölgelerin uluslararası alanda görünürlüklerinin artırılmasına da yardımcı olmaktadır.

Küme Organizasyonlarının Mükemmeliyet İçin Avrupa İniyatifi, küme organizasyonlarının işletmelere sundukları hizmetlerin kalitesini arttırmak ve küme organizasyonlarına sağlanan kamusal desteklerin verimli şekilde kullanılmasını sağlamak için, Avrupa'daki küme yönetimlerine profesyonellik kazandırılmasına yönelik çalışmaları desteklemektedir. Bu inisiyatif, Avrupa'daki küme yöneticilerini kapsayan bir grup oluşturmayı ve küme yönetiminin yeni bir meslek olarak tanınmasına destek vermeyi amaçlamaktadır.